

Statsgjælb, og det er altsaa vedtaget, at en saadan Erstatning maa henhøre under fælles Udgifter. Paa den anden Side er det i sin Orden, at Entreprenurerne ikke skulle bære denne Skade. Det er jo bekendt, at det er Regjeringen, som skal erstatte den; men deraf følger dog ikke med Nødvendighed, at det er Kongerigets særlige Finantser, der skulle udrede Beløbet, saalænge der skelnes mellem Fælles og Særligt. Det vil isørigt, som jeg allerede har ytret, desværre blive ganske ligegyldigt, enten man kalder det Særligt eller Fælles, naar Kongeriget skal udrede det Hele. Hvad angaaer de Punkter, som den høitærede Finansminister fremhævede ved Sagens Forelæggelse, da har det glædet mig at see, at der er indtraadt Besparelser i Retninger, som flere Gange ere blevne forlangte her i Thinget fra flere Sider, og deriblandt ogsaa af mig. Der er saaledes indtraadt nogle Besparelser paa Understøttelser til saadanne Foretagender, der efter min Overbeviisning ikke egentlig ere Statsfager. Der var en Tid, da Staten maatte tage sig af Alting, fordi Borgerne endnu ikke havde Foræningsfrihed og den Udvikling, som er nødvendig til at hjælpe sig selv ved saadanne Sager, men den Tid er jo nu forbi, og jeg antager saaledes, at Landmandsforsamlingerne ved fælles Foranstaltninger maae kunne gjøre Alt, hvad der bør gjøres for Agerdyrkningens og Landvæsenets Fremme, saa at Regjeringen ikke behøver at blande sig deri. Med Hensyn til Fiskeri og Skovplantning og lignende Sager troer jeg ligeledes, at Staten godt kan træffe sig tilbage og ikke mere give Tilflugt til saadanne Foretagender. Der er, som sagt, med Hensyn til disse Poster indtraadt Besparelser, og det har glædet mig at see, at Regjeringen netop paa disse Poster har været betænkt paa at spare. De store Besparelser maae imidlertid fremkomme paa et ganske andet Punkt, navnlig med Hensyn til Sager, som ikke nu ere henlagte under Rigebogen, men med disse have vi jo her ikke særlig at gjøre. — Der er en anden Side af Statsstyrelsen, hvor der efter min Mening især maae forsøges paa at indføre Besparelser, og det er det hele Regjeringsmaskineriets Indretning. Det er min Overbeviisning, at der til et saa lille Land,

som Danmark sandsynlig bliver, ikke behøves et saa storartet Apparat, som vi hidtil have haft. Der behøves vist neppe i Fremtiden saa mange Ministre som nu, og der er navnlig et Ministerium, som man saa temmelig er enig om, at man vil kunne undvære, idet de derunder liggende Forretninger kunne deles imellem et Par andre Ministerier; dette er Kirke- og Underviisningsministeriet. Naar man borttager fra Cultusministeriet al Domaineforvaltning, vil det, der bliver tilbage, vist meget let kunne besørjes af et Par af de andre Ministerier. Jeg skal imidlertid ikke videre indlade mig paa denne Sag, da der ikke foreligger nogen Organisationsplan her for Dieblirket. Det er vistnok ogsaa forekommet Mange, og det har været fremhævet mange Gange her i Thinget, at de høitlønnede Departementschefsposter maatte kunne undværes. Flere have troet, at naar Statsstyrelsen ikke fik med Andet at bestille end egentlige Statsfager, og der da havde en Secretair for hver Minister og Contoircheferne til Sagens specielle Behandling, maatte der kunne udrettes Alt, hvad Sagens Tarv fordrer; at derved vil indtræde en betydelig Besparelse, vil være klart. I Regjeringscontoirerne er der endvidere, som bekendt, et overordentlig vidtløftigt Skriveri. I denne Henseende vilde en Foranstaltning kunne gjøres, som jeg tidligere har nævnt, hvorved Skriveriet i høi Grad vilde kunne indskrænkes, nemlig Oprettelsen af et Regjeringsblad, hvori der indføres Ordre til Embedsmændene og Besked paa private Andragender til Ministerierne. Derved vilde kunne spares megen Uleilighed med Skriveri fra den ene Autoritet til den anden. Naar en privat Mand her i Byen skal have et Brev fra et Ministerium, kan det undertiden være en Maaened, inden han faaer det, fordi det skal gaae igjennem saa mange Autoriteter. Jeg idetmindste har modtaget en Skrivelse fra Justitsministeriet, der var en Maaened gammel fra den Dag af, paa hvilken Ministerens Resolution faldt. Jeg troer saaledes, at der i det Hele maatte kunne opnaaes en langt større Simpeltid i Ministeriernes Indretning end den, der nu findes, og at der vilde kunne vindes Betydeligt derved. Der